

УДК 616-083.98.004.12

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ШВИДКОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

І.С. Зозуля, Ю.І. Марков (Київ)

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

Резюме. Проведено соціологічне дослідження серед лікарів швидкої медичної допомоги м. Києва. Вивчено рівень кваліфікації та шляхи підвищення професійної майстерності респондентів. Оцінено стан їхньої задоволеності власною роботою.

Ключові слова: лікарі швидкої медичної допомоги, соціологічне дослідження, професійна майстерність.

Результат лікування хворих і постраждалих на догоспітальному етапі значно залежить від надання своєчасної та адекватної невідкладної медичної допомоги, забезпечення її наступності між догоспітальним і раннім госпітальним етапами. При цьому лікар будь-якої спеціальності (не тільки лікар швидкої та невідкладної медичної допомоги) має володіти алгоритмом діагностики, тактики і екстреної медичної допомоги при патологічних станах, що найчастіше зустрічаються, і досконало володіти практичними навичками [1;4]. У критичній ситуації організм хворого сам здатний боротися за життя – йому потрібно допомогти, послідовно і дозовано підтримуючи функцію головних «вузлів», насамперед мозку та серця [6]. У подібних випадках багато залежить від людського чинника – від професіонала з медицини невідкладних станів.

Мета роботи – вивчити на прикладі Київської міської станції швидкої медичної допомоги (ШМД) рівень професійної майстерності виїзних лікарів, які обслуговують виклики.

Матеріали та методи

У серпні 2010 р. нами проведено анкетування лікарів ШМД усіх підстанцій м. Києва. Для аналізу відібрано анкети, заповнені професіоналами з вищою кваліфікаційною категорією, усього – 53 (100%).

У досліджено поставлено такі кваліфікаційні вимоги до зазначеної категорії професіоналів: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина» і спеціальністю «Лікувальна справа»; спеціалізація за фахом «Медицина невідкладних станів» (інтернатура, курси спеціалізації); підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо); сертифікат лікаря-спеціаліста і посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої

кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж за фахом – понад 7 років [2;3].

Отримані дані оброблено за допомогою комп'ютерної програми «Microsoft Excel 2003».

Професійний рівень лікарів за напрямками досліджень вивчено з огляду на такі дані: стать, вік, досвід роботи з інших лікарських спеціальностей, опанування практичними навичками на манекенах, участь у тренінгах (у разі, якщо такі проводяться на підстанціях). Встановлено напрями підвищення професійної майстерності опитуваних.

Результати дослідження та їх обговорення

Серед респондентів було 27 (50,9%) чоловіків і 26 (49,1%) жінок. Середній вік лікарів становив $52,2 \pm 1,1$ року.

Важливе значення у наданні якісної допомоги відіграє регулярне підвищення професійної майстерності лікарів, тому кілька питань присвячено цим аспектам.

Професія лікаря медицини невідкладних станів потребує широкого медичного світогляду. Це забезпечується шляхом постійного професійного удосконалення, огляду наукової літератури та вивчення різних напрямків сучасної медицини. Досвід роботи з інших лікарських спеціальностей мали 12 ($22,6 \pm 1,4\%$) професіоналів у кардіології, 9 ($17,0 \pm 5,2\%$) – у педіатрії; по 2 ($3,8 \pm 2,6\%$) – в анестезіології та сімейної медицини (дільничний терапевт), по 1 ($1,9 \pm 1,9\%$) – у хірургії, акушерстві-гінекології, психіатрії та імунології.

Поглиблене освоєння різних лікарських спеціальностей слід поєднувати з іншими формами підвищення професійної майстерності, наприклад, відпрацювання практичних навичок на манекенах.

Серед опитаних 52 (98,1±1,9%) особи вказали про опанування практичними навичками із забезпечення захисту дихальних шляхів на манекенах. Не підтвердив таку форму навчання 1 (1,9±1,9%) лікар.

Опанували практикою здійснення судинного доступу на манекенах 44 (83,0±1,9%) професіонали, а 9 (17±5,2%) заперечили відпрацювання цих практичних навичок.

Важливою формою підвищення професійної майстерності є проведення на робочому місці регулярних (не рідше ніж один раз на місяць) тренінгів з відпрацювання практичних навичок, необхідних у діяльності лікаря швидкої допомоги. Про наявність таких тренінгів на підстанціях вказали 38 (71,7±6,2%) респондентів, а про відсутність – 15 (28,3±6,2%) опитаних.

Крім тренінгів, актуальною є самостійна робота з науково-навчальною та методичною медичною літературою. Серед опитаних 28 (52,8±6,9%) професіоналів відмітили самостійну роботу у цьому напрямку, 24 (45,3±6,8%) лікарі відповіли «В основному так», а 1 (1,9±1,9%) респондент – «Ні».

Джерелами інформації про нові методи діагностики, лікування та організацію невідкладної медичної допомоги 50 (94,3±3,2%) лікарів вважають курси підвищення кваліфікації, 43 (81,1±5,4%) – наукові конференції та 31 (58,5±6,8%) – семінари у лікувально-профілактичних закладах.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що 48 (90,6±4,0%) професіоналів проходили спеціалізацію з медицини невідкладних станів, 5 (9,4±4,0%) – ні. Курси підвищення кваліфікації лікарі відвідували 2,21±0,29 року тому.

Характер роботи виїзної бригади ШМД має свої особливості, що відрізняє її від умов роботи медичних працівників інших лікувальних закладів: складні умови праці, на які впливають погода та клімат, обмеженість часу на огляд і надання допомоги тощо [5]. Ми досліджи-

ли, наскільки професіонали, які працюють в екстремальних умовах, задоволені власною роботою.

Серед опитаних 24 (45,3±6,8%) лікарі задоволені власною роботою. Майже стільки ж (43,4±6,8%) відмітили, що їм важко відповісти на це запитання, 6 (11,3±4,4%) – не задоволені. Стосовно задоволеності заробітною платою жодний із респондентів не відповів ствердно, лише 2 (3,8±2,6%) лікарі зазначили «В основному так», 17,0±5,2% – «В основному ні», а 42 (79,2±5,6%) – «Ні».

Таким чином, професійна діяльність лікарів виїзних бригад ШМД характеризується високими кваліфікаційними вимогами, широким медичним світоглядом з постійним підвищенням власної професійної майстерності та складними виробничими умовами.

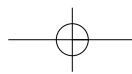
Висновки

У дослідженні, проведеному серед лікарів, які мають вищу кваліфікаційну категорію і працюють на станціях швидкої медичної допомоги м. Києва, встановлено таке. Середній вік професіоналів, однакових за статевим складом ($p < 0,05$), досвідом роботи за іншими лікарськими спеціальностями, дорівнював 52,2±1,1 року. Серед опитаних 79,2±5,6% професіоналів незадоволені заробітною платою, а 45,3±6,8% – задоволені власною роботою. Лікарі постійно підвищують власну професійну майстерність (практичні навички на манекенах, постійні тренінги на робочих місцях, курси підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти, науково-практичні конференції, семінари в лікувально-профілактичних закладах і самостійна робота з науковою медичною літературою).

Перспективи досліджень полягають у подальшому пошуку напрямків підвищення професійної майстерності медичних працівників швидкої медичної допомоги.

Список літератури

1. *Вершигора А. В.* Шляхи вирішення проблем екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі / А. В. Вершигора, С. В. Тихенко, В. Т. Єригіна // Проблемні питання медицини невідкладних станів: матер. симп. (V школа-семінар), 5–6 квітня 2007 р. – С. 19–21.
2. *Заходи* щодо удосконалення надання екстреної медичної допомоги населенню України / МОЗ України. – К.: Основа, 2008. – 228 с.
3. *Пашутинський Є. К.* Посадові інструкції. Охорона здоров'я (Керівники, професіонали в галузі лікувальної справи) (Кадри підприємства) / Є. К. Пашутинський. – К.: КНТ, 2005. – 356 с.
4. *Практичні навички з медицини невідкладних станів: [навч. пос.] / за ред. І. С. Зозулі.* – К., 2008. – 166 с.
5. *Gallagher S.* Living in critical times: The impact of critical incidents on frontline ambulance personnel—a qualitative perspective / S. Gallagher, S. McGilloway // Int. J. Emerg. Ment. Health. – 2007. – Summer; Vol. 9 (3). – P. 215–223.
6. *Padre della Rianimazione / Т. В. Алексеева, Г. К. Болякина, М. И. Волкова [и др.]; под ред. А. В. Неговской, И. В. Молчанова.* – М.: МИЛТА-ПКП ГИТ, 2004. – 196 с.

Пути повышения профессионального мастерства медицинских работников скорой медицинской помощи

И.С. Зозуля, Ю.И. Марков (Киев)

Проведено соціологічне дослідження серед лікарів швидкої медичної допомоги м. Києва. Вивчено рівень кваліфікації і шляхи підвищення професійного майстерства респондентів. Оцінено стан їх задоволеності своєю роботою.

Ключевые слова: врачи скорой медицинской помощи, социологическое исследование, профессиональное мастерство.

Ways of increase professional skill of medical workers of emergency

I.S. Zozulya, Yu.I. Markov (Kyiv)

Sociological research among doctors of the emergency of Kyiv has been carried out. The skill level and ways of increase professional skill of respondents has been investigated. To estimate condition of their satisfaction the work.

Key words: doctors of the emergency, sociological research, professional skill.

Рецензент: д-р мед. наук В.І. Агарков.

